

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Ændringsforslaget og lovforslagets tekst, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om børne- og ungdomsforsorg. (Økonomiske maksimumsgrænser for daginstitutioner m. v.).

(Lovforslaget (nr. 135) findes i tillæg A. sp. 2305, fremsættelsen i tidenden sp. 3477).

Formanden:

Sammen med denne sag foretages den følgende på sag dagsordenen, nemlig

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. (Økonomiske maksimumsgrænser for alderdomshjem og plejehjem).

(Lovforslaget (nr. 136) findes i tillæg A. sp. 2315, fremsættelsen i tidenden sp. 3477).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Eva Grødal (S):

Det ene lovforslag, der er til behandling her, drejer sig om fastsættelse af økonomiske maksimumsgrænser for driftsudgifter for alderdoms- og plejehjem. Socialministeren får en bemyndigelse til at fastsætte en maksimumsgrænse, der ifølge bemærkningerne til lovforslaget antagelig vil udgøre

90.000 kr. årligt pr. plads i hovedstadsområdet og 75.000 kr. årligt i det øvrige land; forrentning og afskrivning holdes udenfor.

Spørgsmålet for mig er, om ministeren med dette lovforslag ønsker en mere konstant styring af hele dette område, hvor man i realiteten helt har overladt til kommunerne at fastlægge serviceniveauet. Det vil vi stille os positivt over for. Men det vil ikke være acceptabelt, om det alene er besparelssenssyn, der danner baggrund for forslaget.

Imidlertid er der forskellige forhold, der må tages i betragtning ved vurdering af beløbene, og som nøjere må oplyses under udvalgsarbejdet. Det skulle jo nødig være sådan, at kommuner, som har et stærkt udbygget plejehjemsforebyggende arbejde med deraf følgende stærkt plejkrævende patienter på plejehjemmene, vil blive ramt af maksimumsgrænsen. Stærkt plejkrævende patienter vil formentlig vise sig at være særdeles dyre i årlige driftsudgifter, bl. a. fordi de er meget personalekrævende. Det fører mig ind i et andet spørgsmål, og det er, om der i de 90.000 kr. og de 75.000 kr. er taget hensyn til de store løn- og prisstigninger, der vil komme i 1974-75, jeg vil bare nævne dyrtidsportionerne. Spørgsmålet er også, hvordan beløbene i øvrigt vil blive reguleret.

Jeg mener også, at der ved bedømmelsen af beløbenes størrelse må indgå, at der i nogle kommuner, f. eks. i Københavns og Odense kommuner, er tradition for, at totalt hjælpeløse patienter anbringes på plejehjem og ikke på hospital, i modsætning til andre kommuner, der gør lige det modsatte og anbringer totalt hjælpeløse på hospitalsafdelinger. Det er også sådanne forskelle, jeg synes må vurderes nøjere.

Ligeledes kan det heller ikke være rimeligt, hvis man ser på alderfordelingen i de forskellige kommuner, at f. eks. Københavns kommune, hvor ca. 20 pct. af alle indbyglgerne er over 65 år, og hvor udgifterne til såvel det plejehjemsforebyggende arbejde som til plejehjemmene er særdeles stærkt stigende, kommer til at bære en uforholdsmæssigt stor del, efter mine beregninger ca. 24 mill. kr., af det, ministeren kalder besparelser.

I øvrigt må jeg efter at have læst den nyligt udkomne rapport om forskellene i pleje-

[Eva Gredal.]

hjemmenes driftsudgifter i København, Århus og Odense, sige, at jeg er blevet yderligere bestyrket i, at vi må have hele området her undersøgt med henblik på at få en nogenlunde ensartet udbygning af serviceniveauet i landets forskellige dele, og da det er staten, der betaler broderparten af udgifterne, må vi også have hånd i hanke med dem.

Jeg synes lige, jeg vil nævne et enkelt bemærkelsesværdigt forhold fra denne rapport. Kostudgifterne i plejehjemmene er opgjort pr. dag, og det gælder såvel kommunale som selvejende, til at være i Ålborg 16 kr. 95 øre, København 15 kr. 50 øre, Odense 10 kr. 34 øre og Århus 7 kr. 84 øre. Det kan man vistnok kalde et forskelligt serviceniveau.

Det andet lovforslag drejer sig om fastsættelse af maksimumsgrænser for driftsudgifter for daginstitutioner samt ophævelse af statsrefusion af udgifter til lægetilsyn og tandpleje og fastlæggelse af maksimumsgrænser for anlægssummer for nye daginstitutioner.

Med hensyn til lægetilsyn henviser ministeren til, at vi har forebyggende helbredsundersøgelse for børn under skolealderen. Jeg er enig i, at disse undersøgelser af børn i en lang række tilfælde er tilstrækkelig, men spørgsmålet er, om de benyttes i deres fulde udstrækning af forældrene, og hvem der benytter dem. Jeg vil gerne vide, om sundhedsstyrelsen er enig i det forslag, der ligger her. Der er ganske givet en række børn fra de såkaldt truede miljøer, som ikke kommer regelmæssigt til lægeundersøgelser, men som, fordi de har været i daginstitutioner, har haft mulighed for at blive lægeundersøgt. Jeg finder det derfor rimeligt, at institutionsledere, der har disse truede børn i deres institutioner, fortsat får mulighed for at lade lægen foretage undersøgelser af disse børn, og vi må heller ikke se bort fra, at det er forbundet med indtægtstab for mange at skulle gå til de forebyggende undersøgelser med børnene. Der må derfor under en eller anden form indføres en dispensationsmulighed for lægetilsyn.

I bemærkningerne til lovforslaget siger man, at en kommunal børnetandpleje er under opbygning. Det er vist kun ganske få steder, børn under skolealderen er med i disse ordninger, men det er noget, vi er i gang med at diskutere og drøfte i socialudvalget.

Den nuværende ordning med fuld statsrefusion til småbørnstandpleje har jo heller ikke bevirket, at børn under skolealderen fik tandpleje, så ordningen skal givetvis ses i en større sammenhæng.

Sidste år blev kravene til standarder og normer for dagsinstitutionerne stærkt forenklet. En af de ting, der blev tilbage, var, at der i børnehaver for hver 20 børn skulle være én uddannet pædagog. Jeg må sige, at det er komplet umuligt af de opstillinger, der er i bemærkningerne til lovforslaget, at se, om disse forhold stadig væk er gældende. Det er heller ikke muligt at se, hvad indholdet i det, der kaldes de øvrige driftsudgifter, er. Formålet med de foreslåede bemyndigelser er bl. a. at få kommunerne til at spare på de institutioner — står der i bemærkningerne — der har de største udgifter, og derved bl. a. udvirke, at forældrebetalingen måske i nogle tilfælde bliver lavere.

Jeg mener ikke, vi kan behandle dette lovforslag uden også at se på de spørgsmål, der har været rejst her i tinget om den stærkt stigende forældrebetaling og de tomme institutionspladser. Ministeren har ikke kunnet give et tilfredsstillende svar på, hvad han ville gøre ved disse forhold. Ved dette forslag bliver de allerdyreste institutioner måske en smule billigere for forældrene, men jeg ville finde det betydelig rimeligere, om man nu undersøgte spørgsmålet og fandt frem til en helt anden form for refusionsordning, som var mere rimelig for såvel forældrene som for samfundet.

I forbindelse med bistandsloven skal vi have samråd med ministeren om forældrebetalingen, og jeg vil gerne i den forbindelse have undersøgt, om man ikke ved at ændre refusionen af lønningsudgifter, sammenholde dette med en ændring af fripladsordningen, kunne finde frem til en rimelig ordning for forældrebetalingen. Og samtidig kunne man derved opnå en ændring i statens udgifter for slet ikke at tale om den sparede administration, man kunne opnå.

Om begge lovforslag står der i bemærkningerne, at i en rapport fra et udvalg under socialministeriet vedrørende ændringer af standarder og normer har dette udvalg henstillet, at mulighederne for at fastsætte maksimumsgrænser blev undersøgt. Jeg vil gerne have at vide af ministeren, hvad Kommunernes Landsforenings og Køben-

[Eva Gredal.]

havns og Frederiksberg kommuners indstilling til disse lovforslag er.

Erlendsson (FP):

Som ofte påpeget af mit parti er det tvungende nødvendigt at nedsætte de offentlige udgifter, hvis det danske samfund skal fungere videre under den frihed, som opretholdelsen af et privatkapitalistisk system muliggør. Betingelsen herfor er, at borgerne får lov til at disponere over en rimelig del af de indtægter, som er udsprunget af deres eget initiativ og egen arbejdsindsats.

Fremskridtspartiet må derfor med tilfredshed hilse disse lovforslag som et skridt på vejen til økonomisk bevidstgørelse af offentlige myndigheder.

På det område, vi her behandler, blev et første skridt taget ved udsendelsen af boligministeriets cirkulære af 21. marts 1973, hvor der i forbindelse med en decentralisering af godkendelsesproceduren for plejehjem og dagcentre blev slækket på de bygningsmæssige krav til disse institutioner. Der er ingen tvivl om, at de ministerielle regler, der hidtil har været gældende med hensyn til arealforbrug, for rumstørrelse, kvalitets- og kvantitetskrav, har været overdrevne i deres perfektionistiske målsætning, og at det i høj grad har været medvirkende til at nedbryde lokale myndigheders og bygherrers økonomiske sans og virket demoraliserende med hensyn til den almindelige holdning over for forbruget af offentlige midler.

Under det nævnte cirkulæres punkt 7 er nu kun det ene krav tilbage, at nettoarealet for et enkelt værelse skal være mindst 15 m². Bortset herfra overlades det til kommunalbestyrelserne at fastsætte, hvorledes plejehjem skal indrettes. Der stilles ikke særlige krav til indretning af dagcentre, men det er klart, at den uhyggelige flothed, der mange steder afspejler sig i de senere års byggerier, bliver vanskelig atter at komme bort fra, nu da samfundøkonomien kræver offentlige besparelser. Jeg bruger bevidst udtrykket „uhyggelige flothed“, fordi der med flotheden ofte er skabt en kølig og fremmedgørende uhygge for de mennesker, der skal opholde sig i institutionerne, hvor de havde været bedre tjent med og følt sig bedre tilpas med mere kendte og hjemlige dimensioner. Det er derfor også betænkeligt,

at det i cirkulæret i øvrigt oplyses, at socialministeriet og boligministeriet agter at udarbejde en vejledning om, hvorledes plejehjem og dagcentre kan indrettes. Hermed holdes døren åben for personalets og politiske pressionsgruppers overdrevne krav, og sund økonomisk sans, der på lokalt plan i mange tilfælde sikkert kunne anvise gode og brugbare og billigere løsninger, vil have meget svært ved at slå igennem.

De samme betragtninger må gælde vedrørende § 65, stk. 1, i socialministeriets cirkulære af 27. marts 1973 om børne- og ungdomsforsorg.

Men her er altså nu 2 lovforslag, som går ud på at tilskynde, ikke til at lave ringe og dårlige løsninger inden for disse områder — det kan man ikke tale om, når man ser, hvor store beløb der vil kunne gives i refusion for disse udgifter — men det drejer sig kun om et let tryk med foden på bremsepedalen. Hvis man i højere grad ville overlade til det private initiativ at skaffe løsninger på disse problemer, er jeg ikke i tvivl om, at der ville kunne tages langt større spring i den rigtige retning. I den forbindelse må jeg undre mig over, at det i boligministeriets cirkulære af 21. marts 1973 stilles som et krav, at private plejehjem, der ændres eller moderniseres, skal overgå til at være en selvejende institution. Jeg finder dette krav ganske urimeligt.

Jeg er enig med regeringen i, at lægetilsyn i daginstitutioner er en overflødig form for dobbeltadministration. Personalet kan gennem børnenes forældre henvise til den praktiserende læge, hvis børnenes udseende eller opførsel giver anledning hertil. I øvrigt kan der i optagelsesbetingelserne for børn i institutioner indføres sådanne regler, som udmærket kan opfyldes gennem det almindelige sundhedsvæsen. Konsekvensen af lægetilsynets bortfald ved daginstitutioner må i øvrigt blive, at også skolelægeordningen afskaffes. Det taler mange grunde for, som jeg ikke her skal komme nærmere ind på.

Hvad børnetandplejen angår, er denne nu taget op til drøftelse i socialudvalget, som fru Eva Gredal nævnte. Jeg anbefaler, at man ikke fortsætter udbygningen af skoletandklinikkerne, så længe der ikke er fuld klarhed over, om man ikke på anden vis kan få en lige så god og billigere ordening af børnetandplejen.

[Erlendsson.]

Mit parti vil se velvilligt på disse to forslag ved udvalgsbehandlingen.

Kirsten Sparre Andersen (V):

De to lovforslag, som socialministeren her har fremsat, nr. 136 og nr. 135, har et dobbelt formål. Dels tager de sigte på en forenkling af administrationen i forbindelse med en decentralisering af godkendelsesproceduren ved opførelse af plejehjem og daghjem, dels må de ses som et led i bestræbelserne på at begrænse statens udgifter.

Lovforslag nr. 136 skal give socialministeren mulighed for at fastsætte et maksimumsbeløb for størrelsen af de udgifter, som staten vil refundere i forbindelse med driften af plejehjem og dagcentre. Et udvalg under socialministeriet har henstillet, at man i forbindelse med forenklinger og ændringer i standarder og normer for godkendelse af plejehjem og daginstitutioner fastsætter maksimumsbeløb for statens tilskud. Det maksimum, som socialministeren i lovforslagets bemærkninger nævner som det sandsynlige for anmeldelse af refusion, vil give mulighed for en mindre besparelse for staten, uden at der vil blive tale om, at de forskellige hjem behøver at spænde livremmen nævneværdigt ind. For øvrigt kan de kommuner, der ønsker det, stadig godkende højere udgifter ved driften af de i lovforslagene omtalte hjem, men grænserne for refusionsbeløbene størrelse vil sandsynligvis gøre kommunerne mere omkostningsbevidste og virke dæmpende på udgifternes vækst.

De samme overvejelser om en forenkling og en besparelse gør sig gældende i lovforslag nr. 135. Der er tale om en maksimering af statens refusion af udgifterne ved drift og anlæg af børnehaver, vuggestuer og fritidshjem. Lovforslaget er udformet, således at forældrene ved indførelse af maksimumstilskud ikke vil komme til at bære en større del af udgifterne, end tilfældet er ved den gældende lov. I det fremsatte lovforslag er der desuden sket den ændring i forhold til gældende lov, at udgifterne til lægetilsyn og til tandpleje sløjfes. At udgifterne til lægetilsyn sløjfes, er rimeligt, da alle børn i forvejen har mulighed for en forebyggende helbredsundersøgelse. Mere problematisk er af-

skaffelsen af den regelmæssige tandpleje, men da jeg er blevet informeret om, at man i socialministeriet er temmelig langt fremme med nogle overvejelser i retning af at lade den frivillige tandplejeordning, som unge kan tilslutte sig, udvide, så den også dækker børn fra 3 års alderen, mener jeg, at det er en rimelig ordning. En sådan ordning har jo den store fordel, at den vil dække alle børn.

I forbindelse med, at det er hensigten i fremtiden at lade forældrene overtage mere af ansvaret for, at deres børn bliver lægeundersøgt og engang i fremtiden også får tandpleje, vil jeg gerne gøre mig til talsmand for, at der bliver indført en slags klippekort for såvel forebyggende lægeundersøgelser som forebyggende tandpleje. En sådan ordning har læge Signe Engbæk gjort sig til talsmand for i Ugeskrift for Læger, nr. 39, 1973. Den vil efter min mening være pædagogisk rigtig, idet den vil lægge et mildt pres på forældrene.

Fra venstre vil vi positivt gå ind i et udvalgsarbejde, hvor flere af de ting, der har været nævnt af de foregående ordførere, jo givet vil komme til behandling.

Gunner Baunsgaard (RV):

Da mit partis ordfører, fru Grethe Philip, ikke kan være til stede, skal jeg komme med et par bemærkninger om det radikale venstres stilling til de to lovforslag, vi her behandler.

For så vidt har det radikale venstre allerede i forbindelse med vedtagelse af finansloven givet udtryk for partiets positive holdning. Jeg skal blot tilføje, at vi principielt finder det rigtigt, at de mange regler, vi hidtil har haft om standarder og normer for børne- og daginstitutioner og plejehjem, forenkles, sådan at der gives kommunerne større indflydelse. Men vi finder det også rimeligt i en tid, hvor behovet for økonomisering med det offentliges midler er stærkt påkrævet, at fastsætte visse maksimumsgrænser for statens tilskud til disse institutioner. I første omgang vil det betyde en besparelse på statens budget, men det vil ganske sikkert også føre til, at kommunerne bliver mere interesserede i at handle så økonomisk som muligt. Skulle de nye regler yderligere bidrage til, at kommunerne søgte omlægninger bort fra de overordentlig dyre

[Gunner Baunsgaard.]

vuggestuer og hen mod dagplejeordninger for småbørn, så vil vi i det radikale venstre se på det med glæde.

Vi kan også tilslutte os forslaget om afskaffelse af reglerne om lægetilsyn på daginstitutionerne og tilsiger i det hele vor positive medvirken til en gennemførelse af lovforslagene.

Simonsen (KF):

Der er allerede sagt meget om lovforslagernes indhold, og jeg skal derfor indskrænke mig til nogle enkelte principielle bemærkninger.

Lad mig sige med det samme, at tanken om loft over driftsudgifterne på plejehjem og børneinstitutioner finder vi meget rigtig. Det er jo en tanke, som er opstået i kølvandet af den diskussion, der var, da vi fremsatte forslag om afskaffelse af standarder og normer for børneinstitutioner og plejehjem, så vi kan kun hilse med glæde, at de ting, som diskussionen dengang mundede ud i, nu bliver udmøntet i konkrete lovforslag. For os at se ligger der i forslagene i hvert fald en vej til at lægge en vis form for bremse på den meget kraftige stigning i personalesektoren på disse områder, en stigning, som vi jo bl. a. har set manifesteret i PP II-redegørelsen, og hvor vi også har set advarselne mod den meget kraftige personalestigning. Det må for os at se tages som et første skridt i retning af en bedre styring.

Nu forstod jeg fru Eva Gredal på den måde, at hvis det var sådan, at forslagene var udtryk for et ønske om en bedre styring, så var socialdemokratiet tilhænger af dem, men hvis det alene var besparelsesforslag, så var man måske lidt mere skeptisk. Nu går jeg ud fra, at det ligger sådan, at når man ønsker en bedre styring af et område, så er det for at opnå besparelser. Vi er vel tilbøjelig til, når vi diskuterer disse ting, ligesom at være bange for at spare. Det, det drejer sig om, og det, som vi har en fælles interesse i, er at få vores ressourcer anvendt på den bedst mulige måde og undgå al overflødighed på disse områder. Som sådan ser vi disse forslag, uanset om de kaldes bedre styring eller besparelser.

Jeg håber også, at de tanker og de grundprincipper, der ligger i disse lovforslag, vil kunne danne optakten til det såkaldte præ-

stationsbudgetteringssystem, som man bl. a. kender i Sverige. Jeg kunne godt tænke mig at høre ministerens kommentar til, om det i og for sig ikke er begyndelsen herpå. For det er jo sådan set den samme model, man i stor udstrækning anvender i selve det budgetteringssystem, der ligger til grund for de beløb, som ministeren skal fastsætte maksimumsgrænserne ud fra. Vi ville hilse det med glæde, hvis vi kunne nå frem til netop at anvende præstationsbudgetteringssystemet.

Må jeg specielt sige om forslaget angående børneinstitutioner, at jeg forstår forslaget på den måde, at forældrene bliver friholdt. Det er staten, der lægger loft over deres betaling, og hvis det så i øvrigt bliver dyre, ja, så er det kommunerne, der skal betale af deres kasse. Forældrene er frie. Det vil jeg egentlig godt sætte et spørgsmålstegn ved rigtigheden af. Jeg havde måske nok hellere set, at man havde anvendt den samme fordeling, men at staten fastlagde sit loft over udgifterne, og det er ud fra den betragtning, at vi jo ser mange tendenser til, hvordan det såkaldte gratisprincip får serviceniveauet til at antage dimensioner, som ikke altid er lige realistiske i forhold til, hvad vi har muligheder for, og hvad vi i det hele taget har råd til. Jeg tror nok, man har lov til at sige, at også forældrene er medvirkende til i en vis udstrækning at kræve niveauet i børneinstitutionerne højere op, end der egentlig er økonomisk dækning for. Med den ændring, der ligger i de forslag her, vil man altså komme i den situation, at forældrenes stilling er uændret, og det er jeg ikke sikker på egentlig er rigtigt. Der er mange andre forhold, som spiller ind, når man skal se på, hvad der er årsagen til det stigende serviceniveau, men jeg mener egentlig, at forældrene i høj grad er med til at kræve det forøget, da deres andel i udgifterne trods alt stadig væk er beskeden.

Jeg ved godt, som også fru Eva Gredal var inde på, at man selvfølgelig kan sige: ja men det beløb, som forældrene i dag betaler, er af en sådan størrelsesorden, at der er mange mennesker, der ikke har råd til det. Det er jeg i og for sig enig i, det er korrekt, men man kan så diskutere, om ikke serviceniveauet i en lang række af disse institutioner er for højt, og at det, der er problemet, er, at der er sket en udvikling, som i og for

[Simonsen.]

sig ingen har mulighed for at betale. Sådan vil jeg i hvert fald hellere vurdere det.

Må jeg sige om det specielle punkt om lægetilsynet i børneinstitutionerne, at vi principielt er tilhængere af dets afskaffelse, men jeg er enig med de ordførere, der har været inde på, at der kan være nogle problemer i de særlig hårdt ramte områder — hvis jeg må bruge det udtryk — hvor der kan være børn, som måske kommer ud for en dårligere service på dette område, end det er godt for børnene og for samfundet.

Derfor er der nok nogle ting, vi skal se på i denne forbindelse, men selve hovedprincippet er vi tilhængere af, og vi kan som helhed tiltræde lovforslagene.

Birgit Fjælde (CD):

Indledningsvis vil jeg gerne understrege — og forhåbentlig så eftertrykkeligt, at selv pressen kan forstå det — at da centrumdemokraterne gik med til det økonomiske forlig mellem venstre, socialdemokratiet og kristeligt folkeparti, var det ikke med den glødende og enorme begejstring, som store dele af pressen dengang helt fejlagtigt tilføjede mit parti. Det var tværtimod en nødvendighed for at undgå et valg, der alligevel ikke ville have kunnet løse de fundamentale økonomiske problemer, vi slås med i dag, og som det kun vil kunne lykkes at løse, når et flertal af folketingets partier holder op med deres evindelige leflen for øjeblikkelige Galupstemninger.

De to foreliggende lovforslag er en direkte følge af forliget, og i konsekvens af, at centrumdemokraterne har tiltrådt dette forlig, må vi naturligvis også i princippet gå ind for disse lovforslag. Men det skal ikke afholde mig fra her i salen at give udtryk for nogle store betænkeligheder, som delvis vil indgå i det kommende udvalgsarbejde.

Der er to formål med lovforslagene. For det første skulle de betyde en besparelse for statskassen på 66 mill. kr. i indværende finansår, og for det andet skulle der blive tale om en administrativ forenkling af reglerne om standarder og normer inden for daginstitutioner og plejehjem.

Jeg vil tillade mig at sætte et stort spørgsmålstegn ved værdien af den besparelse, som socialministeren forventer. Det er rigtigt nok, at der bliver tale om en bespa-

relse for statskassen, men i realiteten er der tale om en overflytning af udgifter fra staten til kommunerne, og i sidste ende bliver det alligevel skatteborgerne, der kommer af med det samme beløb til det offentlige.

Jeg er vidende om, at Kommunernes Landsforening har sendt en protest til socialministeren, hvori man gør opmærksom på, at lovforslagene kommer til at virke yderst u hensigtsmæssigt, fordi de vil gribe ind i allerede lagte budgetter i de kommunale forvaltninger. Eftersom der vil komme til at gå et stykke tid, før lovforslagene bliver endeligt vedtaget, vil de forventede besparelser blive yderligere fiktive, idet institutionerne indtil dette tidspunkt vil forbruge penge efter de nugældende regler.

Centrumdemokraterne har aldrig i deres valgkamp lovet besparelser i den offentlige sektor, og jeg tror også, at når det endelige regnestykke gøres op, vil den eventuelle besparelse ved disse lovforslag blive mere end beskedene.

Der tales meget om serviceniveau i den sociale sektor, og begrebet er nok yderst relativt og veksler sikkert fra kommune til kommune. Men uanset at vi på nuværende tidspunkt ikke har opstillet klare regler for serviceniveau, vil jeg dog tillade mig at komme med den påstand, at nærværende lovforslag i mange kommuner vil betyde en forringelse af serviceniveauet. Det er mere end beklageligt, at dette kommer til at ske, men jeg tror ikke, at nogen ansvarlig politiker i dag kan komme uden om, at hvis det hele ikke skal løbe endnu mere løbsk, end det gør, må det sociale område også betale sin del af prisen.

Jeg vil tillade mig at konkludere, at ligesom mit parti var meget lidt begejstret for det økonomiske forlig, er vi meget lidt begejstrede for disse to lovforslag, der med rette kan siges at have nogle skavanker. Når mit parti så alligevel uanset disse forbehold principielt tilsiger vor støtte til forslagene, er det ikke, fordi vi kritikløst vimser koket med halen, hver gang venstre og socialdemokratiet finder sammen, men fordi vi erkender, at i et folketing med så mange forskelligeartede partier repræsenteret må man en gang imellem være parat til kompromiser, hvis man i øvrigt føler, man har et ansvar over for, at vort folkestyre skal kunne fungere.

Ebba Strange (SF):

Vi stiller os fra SF's side meget skeptiske over for de foreliggende lovforslag. Når hr. Simonsen siger, at styring i sig selv betyder besparelser, er jeg slet ikke enig. Vi er fra vort partis side naturligvis ikke imod, at staten sætter nogle grænser for, hvor store beløb den finder det rimeligt at yde på de områder, hvor ydelsen er fleksibel. Men vi vender os meget skarpt imod, at netop de områder, vi behandler her i dag, skal være ofre for regeringens sparekniv. Muligheden for at staten skulle have indsigt med, hvor store beløb der skal ydes til de institutionsformer, som vi behandler, er jo til stede også i den nugældende lovgivning, eftersom statens tilskud ydes på baggrund af godkendte budgetter.

Når regeringen derfor nu finder det nødvendigt at lovgive om maksimumsgrænser, så kunne det jo tyde på, at man ikke har været kritisk nok fra socialministeriets, måske fra socialstyrelsens, side, når man har skullet godkende disse budgetter. Jeg ville meget have ønsket, at vi kunne have undværet disse lovforslag og have klaret problemerne med en henstilling til socialstyrelsen.

Det er da nok muligt, at der er nogle institutioner, der, uden at det ville gå ud over niveauet, kunne spare på driftsudgifterne, men det, jeg er bange for, er, at når man generelt anvender dette område som spareobjekt, så vil det medføre meget store uretfærdigheder, og det vil medføre en nedsættelse af standarden i mange institutioner.

Sådan som lovforslagene er udformet, tager de kun hensyn til, om den pågældende institution ligger i eller uden for hovedstadsområdet, og det vidner om ukendskab til de meget, meget forskellige vilkår, institutioner har at arbejde under. Der er stor forskel på, hvad børnene har brug for, når børnehaven ligger på Nørrebro, og når den ligger i Hellerup. Jeg kan bare nævne sådan noget som behov for mad, behov for udflugter; det er nogle helt andre behov, man har i den indre by end ude i omegnen. Lignende forskelle gør sig gældende, hvis vi går ud i provinsen og f. eks. sammenligner børneinstitutioner med børneinstitutioner i Sønderjylland. Vi så i efteråret, hvilke uretfærdigheder ensartede spareregler skabte for institutioner inden for åndssvageforsoget, fordi vi også dér gav nogle generelle regler, der

gjaldt for alle institutioner, og så viste det sig, at de ramte fantastisk uretfærdigt, efter hvor god normeringen var i forvejen.

Jeg forudser, at dette maksimumsloft vil komme til at ramme netop de institutioner, der modtager børn fra de dårligst stillede miljøer, og at vi vil komme til at opleve en forringelse af den pædagogiske standard netop i forhold til dem, der trænger hårdest. Det er meget lettere i et velstående miljø for forældrene at give et tilskud til en busudflugt og give en ekstra god madpakke med og sådan noget, og så lempes man lidt på loftet på den måde. Men det er ting, der økonomisk og praktisk er store belastninger i mere pressede miljøer. Hvis en kommune ønsker at opretholde en høj pædagogisk standard, kan den naturligvis træde til med ekstratilskud, men der gøres udtrykkeligt i bemærkningerne til lovforslaget opmærksom på, at også kommunerne opfordres til at holde igen på tilskuddene, og i øvrigt ville det også nok forstærke den tendens, vi ser i dag, at forskellen i standard fra kommune til kommune er temmelig stor, måske større end rimeligt.

Jeg kan godt se, at muligheden for at holde forældrebetalingen i ave er til stede med dette lovforslag, da forældrebetaling jo udregnes som en procentdel af driftsudgifterne, men jeg tror ikke, det vil få nogen reel betydning, jeg tror ikke, det vil nedsætte forældrebetalingen.

I en tid, hvor det er dyrere end nogen sinde at etablere og drive en daginstitution og et plejehjem — de institutioner, vi her taler om — finder jeg det helt uantageligt, at vi bruger netop disse områder som spareobjekter.

Med hensyn til afskaffelse af læge- og tandlægetilsyn betyder det også en afgjort forringelse af den sociale standard i vore daginstitutioner. Hvis man kender noget til det daglige liv i daginstitutionerne, vil man vide, at lægetilsynet i mange tilfælde virker lidt tilfældigt. Dette burde dog ikke i sig selv inspirere til afskaffelse, men tværtimod til effektivisering. Det, der er den virkelige sandhed, er jo, at de familier, der virkelig har glæde af, at deres børn kan få læge- og tandlægetilsyn i børnehaverne, er de familier, for hvem det betyder tab af en dagløn og er forbundet med store praktiske vanskeligheder at komme af sted til eftersyn, og

[Ebba Strange.]

de får det ikke gjort. Og jeg tror, vi meget hurtigt, hvis vi afskaffer disse ting, vil opleve, at netop de børn, der trænger, ikke kommer til de regelmæssige undersøgelser, og at vi ikke får standset de legemlige skavanker i tide, som vi har mulighed for i dag, hvor undersøgelserne kan foregå i dagsinstitutionerne.

Fru Eva Gredal var lidt inde på en omlægning af hele finansieringsformen for daginstitutionerne. Det ligger der ikke noget om i dette oplæg, og jeg synes, det ville have været værdifuldt, hvis vi også kunne have diskuteret det, men det tillader tiden ikke. Jeg er enig med fru Eva Gredal i, at vi må tage en meget grundig debat om at ændre hele finansieringsformen for daginstitutionerne på en sådan måde, at det, forældrene er med til at betale, er det, deres børn reelt har glæde af at forbruge. Hvis vi fik personalelønningerne gjort 100 pct. dækkede fra det offentliges side, ville de udgifter, der var tilbage til forældrene at betale, være udgifter, som helt direkte kom deres børn til gode. Da vi jo ved, at venstre i sit valgoplæg har talt meget om nærdemokrati, må netop sådan en tanke om, at det i de enkelte institutioner bliver forældrene og personalet, der i samarbejde finder ud af, hvad der skal ydes børnene i de enkelte institutioner, jo nok vække interesse hos venstre, ville jeg tro.

Alt i alt har vi brug for flere oplysninger om, hvad disse besparelsesforslag vil betyde for de enkelte institutioners muligheder for at yde den service, som brugerne har krav på. Jeg finder ikke med det kendskab, jeg har til de institutioner, der her er tale om, at vi opererer med et for højt serviceniveau. Det er overhovedet ikke mit indtryk efter at have set forskellige institutioner rundt om i landet. Tværtimod ved jeg, at der er institutioner, som har brug for et endnu højere serviceniveau, både over for børnene og over for de gamle, end det, vi kender i dag. Og medmindre disse oplysninger skulle overbevise os om det modsatte —

og det tvivler jeg på — så skal man ikke regne med mit partis medvirken til gennemførelse af disse lovforslag.

Inge Krøgh (KrF):

Vedrørende det foreliggende forslag om ændring af lov om børne- og ungdomsforsorg er kristeligt folkeparti enigt i og synes, det er rimeligt, at der sættes maksimumsgrænser såvel for anlægsudgifterne som for bygningsudgifterne og øvrige driftsomkostninger for daginstitutioner, altså vuggestuer og børnehaver.

Der er i bemærkningerne foretaget en beregning over, hvad maksimum er for lønudgifter og for øvrige driftsudgifter, og vi ser med tilfredshed, at disse ting er delt op. Lønudgifter er noget, man ikke på nogen måde er herre over, det er bestemt af lønmodtagernes organisationer.

Bortfald af tilskud til læge og tandlæger ser kristeligt folkeparti på med noget betinget glæde. Vi mener, at ansvaret for børnene må være forældrenes, og det må være forældrene, der animeres eller hjælpes til at tage ansvaret for børnenes lægetilsyn. Det forebyggende lægearbejde har vist ikke ret mange steder igennem de senere år hentet ret meget hjem. Gennemgående er danske børn i vuggestuer og børnehaver velplejede, men der kan være tilfælde, hvor det er meget vigtigt, at børnehavederen kan være i forbindelse med en fast læge, der kender miljøet i børnehaverne. Der kan f. eks. være tale om, at der opstår en epidemi, det kan være mæslinger, hvor de raske børn så bør vaccineres, og det skal så ske ret hurtigt, og det vil altså være vanskeligt for forældrene, når både faderen og moderen arbejder, at få barnet bragt til læge inden for det tidsrum, det bør gøres i. Samtidig ved vi, at der er familier, der har vanskeligt ved at klare dette at få børnene bragt til læge, og dér bør der også være mulighed for, at børnehavederen kan tale med en fast læge om problemet og animere moderen til at gå til sin egen læge og have en vis kontrol med det på denne måde.

[Inge Krogh.]

Angående forslag om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister er vi sådan set også enige i princippet om, at der dér bør sættes maksimum for udgifter både til anlæg og til drift. Men det er et betydelig vanskeligere spørgsmål, når det drejer sig om døgninstitutioner, altså hvor hjælpeløse mennesker, ældre mennesker, opholder sig hele døgnet. En daginstitution er noget ganske andet, og derfor er det meget vanskeligt, tror jeg, at sætte maksimumsbeløb, og jeg tror i hvert fald, at det må kræve en meget omhyggelig gennemgang i udvalget.

Der står i bemærkningerne, at der skal ske en forenkling af standarden og en lempelse af kravene til disse bygninger for invalide og ældre. Det er et udvalg under socialministeriet, der har fastlagt retningslinjerne, og de er godkendt af Kommunernes Landsforening og Amdsrådsforeningen og andre, men man spørger sig selv: er de godkendt af sundhedsstyrelsen? Så vidt jeg ved, skal bestemmelser om disse institutioner gå over sundhedsstyrelsen, og der er mange af disse meget hjælpeløse patienter, der kræver meget plads bare for at kunne hjælpes op af sengen. Jeg ved godt, der er overdrevne ting; der er steder, hvor der er indrettet køkkener alene til invalide, til nogle, som aldrig vil være i stand til at sætte en kedel vand over, men det er så vidt forskellige krav, der stilles til institutionerne for disse hjælpeløse patienter, og jeg vil altså derfor spørge, om sundhedsstyrelsen har været med i bestemmelsen om at forenkle kravene.

I bemærkningerne er der anført et overslag for det maksimumsbeløb, der må fremsendes til refusion hos staten for den enkelte plads. Der angives 90.000 kr. i hovedstadsområdet og 75.000 kr. i resten af landet. Man er meget betænkelig ved disse meget kategoriske tal. Det er vanskeligt at spare på disse institutioner, hvor der skal mange til at hjælpe den enkelte, og så må man tænke på, at det altså er hele døgnet, de kan kræve intens pleje, og der er andre ting. Skal der spares, så er det næsten altid kosten, det går ud over, og netop disse mennesker trænger til en kost, der indeholder æggehvide-stoffer og vitaminer, og den bliver derfor dyrere.

Jeg tror som sagt, det er meget vanskeligt

at spare her, og der må en bearbejdning af disse beløb til, men i princippet er vi enige.

Hanne Reintoft (DKP):

Det blev sagt under finanslovdebatten, og det skal gentages tydeligt her, at vi ikke alene er modstandere af disse besparelsesfor-slag, men opfatter dem som et led i den asociale politik, regeringen har ført i den senere tid, hvor man netop rammer den svageste stillede del af befolkningen, mens man letter det for de velbjegete. Den rammer de svageste i befolkningen ved direkte at påføre dem forhøjede udgifter, ved at påføre dem besvær og spildte arbejdsdage, og den rammer dem ved, at man overfører nogle af statsskatterne til de kommunale skatter, der ved sin degressive form rammer meget mere nedad end den progressive statsskat.

Den politik, vi har ført over for vore børneinstitutioner, har længe været urimelig. I årevis har vi manglet institutioner — med alle de uheldige følger, det har givet for vore børn. Da det endelig lettede, svarede man med at forhøje priserne, så det gav i hvert tilfælde de små stillede forældre nye problemer, og vi er i dag derhenne, hvor kun mennesker med gode indtægter efterhånden har råd til at benytte sig af institutionspladserne, mens de svageste stilledes børn stadig væk er henvist til mere eller mindre effektive private ordninger, familieordninger, eller de bliver nøglebørn.

Vi lever i det EF-land, der har flest kvinder i beskæftigelse. 40 pct. af vor arbejdsstyrke udgøres af kvinder, og netop de gifte kvinder i den aldersklasse, der har børn, er i de senere år søgt ud på arbejdsmarkedet. Disse kvinder slæber store rigdomme hjem til vort land. De gør en dyd af nødvendigheden, for i arbejderklassen er det nu sådan for øjeblikket, at man er nødt til at have to indtægter for at forsørge en familie. Denne raffinerede debat, som jeg kan forstå fremskridtspartiet bl. a. vil føre om, hvorvidt kvinderne skal være hjemme eller ude, er og bliver en overklasse- og middelklassedebat. Arbejderkvinden har ikke noget valg, og for hende hører det ikke til i realiteternes verden at diskutere det.

Det ligger derfor klart, at vi i stedet for at skære ned på vore børneinstitutioner skulle udbygge dem. Vi skulle sørge for at få løst nogle af problemerne omkring børnenes

[Hanne Reintoft.]

sygdom. Vi skulle sørge for, at kvinderne på skifteholdsarbejde havde børnepasningsmuligheder, og vi skal selvfølgelig stræbe henimod det, socialdemokratiet også for ikke så længe siden stod nede på slotspladsen og lovede, nemlig at vi snart skulle have gratis institutioner.

Det, vi gør her, er at prøve at tvinge kvinderne hjem eller lade dem få deres børn dårligt passet. Samtidig ved enhver, der har med sådan noget at gøre, at de kvinder, der går hjemme mange år, mens børnene er små, har vi besværet med på revalideringscentre og på socialkontorerne, fordi vi ikke kan få dem i arbejde igen, når de har gået hjemme en årrække.

Jeg synes nok, at hr. Simonsen skulle uddybe det, han siger om serviceniveauet, lidt mere. Hvad er det, der er for højt? Er det det, at børnene får lidt frugt? Er det pædagogisk legetøj? Er det en udflugt? Hvad er det, man vil til livs? Er det, fordi man ikke ved, hvad man taler om, eller er det, fordi man vil lægge sig op ad P-plan II og virkelig begynde at føre en politik, der skal udradere vort daginstitutionssystem? Hvis man kender til det, så tror jeg, der skal mod til at sige, at man ikke under vore småfolk de beskedne fornøjelser, institutionerne kan byde dem, og jeg har svært ved at følge med i, at det skulle være asocialt af forældrene, at de kæmper for, at børnene skal have det, man kalder et højt serviceniveau. Det er vist meget almindelig adfærd fra forældres side; at de gerne vil have, at deres unger skal have det godt.

Jeg synes, at udvalget skulle se meget nøje på BURLs forslag om at ændre det, så man også tager lønningerne ind over statens driftsudgifter. Der kan spares mange penge også administrativt, og hvis vi samtidig fik en bedre fripladsordning, så det ikke blev fremskridtspartiets nulmillionærer, der fik børnene i friplads, men de mennesker, der virkelig trængte til det, kunne det være, der kunne komme noget fornuftigt ud af det.

Der er sagt meget om læge- og tandlægetilsynet. Jeg er enig med fru Eva Gredal i, at man slet ikke har udbygget den kommunale børnetandpleje, der tales om. Jeg er også enig i, at det er de svagest stillede børn, der trænger til lægetilsynet, og ét er jo, at man mister en dagløn, men der er også

mange, mange arbejdspladser, der ikke accepterer, at kvinderne bliver væk for at gå med børnene til læge. Det er netop en af de ting, der stiller vore kvinder så svagt ude på arbejdsmarkedet, at de altid har disse forømmelser, fordi de skal passe børnene. Det er noget, der ødelægger livet for en meget stor gruppe af den danske befolkning, det stiller dem ringere lønmæssigt og på anden måde, og det må dog være vor opgave at prøve at imødekomme det.

Det, der er sagt principielt her, kan også siges om de nedskæringer, man har tænkt over for plejehjemmene, men her må jeg igen stille ministeren et spørgsmål. Hvad er det, der skal spares? Er det på plejeprogrammerne? Er det derhen, at vi skal have de virkelig syge på hospitalerne? Hvorfor stod man så i debatten om sundhedssektoren og snakkede om, at vi skulle have plejepatienterne ud af hospitalerne og ind på plejehjemmene? Der må dog være en lille smule hold i det, man foretager sig, og indskrænker man plejeprogrammerne, ved man også, at man ikke kan klare de tungeste plejepatienter. Hvis det ikke er det, er det så den gode mad? Er det fornøjelserne, de ganske få beskedne glæder, de har på vore plejehjem? Er det rengøringen, renligheden? Hvad er det? Jeg kan ikke tænke mig, at det er personalet, for de fleste, der kender til vore plejehjem, ved dog, at man masser af steder må lægge de gamle i seng ved 5—6-tiden med beroligende midler, fordi de skal være lagt i seng, inden 10—18-vagten går, da der kun er et enkelt menneske på aften- og nattevagt.

Går man som tilsynsførende på et plejehjem, som jeg har gjort for en kommune, kan man også høre de ældre beskrive disse angste og ensomme morgentimer, når de så til gengæld vågner mellem 4 og 6 og der ikke er noget personale. Men hvad er det? Er det maden? Er det renligheden? Er det plejeprogrammerne? Er det personalet? Hvad er det, man har tænkt sig? Vil man sige det, eller vil man ikke?

Jeg synes, de to lovforslag er tegn på en ussel politik, hvor man sparker nedad og tager fra dem, der ingenting har, for at give til dem, der har overflod.

Ib Christensen (DR):

I modsætning til, hvad der øjensynlig er

[Ib Christensen.]

tilfældet for centrum-demokraternes vedkommende, er det for retsforbundet det saglige og det politiske indhold af forslagene, der er afgørende, og ikke det at undgå et eventuelt folketingsvalg.

Det er altså ud fra en saglig og politisk vurdering af disse forslag, at jeg på retsforbundets gruppes vegne kan anbefale de to forslag.

Skal der spares — og det skal der — og vi ved, at de sociale udgifter udgør 40 pct. af de offentlige budgetter, kan man ikke friholde et område som dette. Fru Hanne Reintoft nævnte, at i mange arbejderhjem må begge forældre arbejde ude. Det må også mange funktionærer. Hvorfor? Bl. a. fordi vi har verdens hårdeste skattetryk.

Kan man derfor, uden at der sker sociale forringelser — for det er naturligvis en betingelse — gennemføre ændringer i det bestående system og i lovgivningen, således at man hjælper dér, hvor behovet er, så ser vi det som et fremskridt, og det kan man med lidt god vilje godt sige om disse forslag. Jeg håber at kunne opfatte dem på den måde, at det, man tilsigter, er et skridt, om end et meget beskedent skridt, i retning af den opgave- og byrdefordelingsreform, der kan give kommunerne større selvstyre og skære noget af det overdrev væk, som også findes på dette område.

Vi kan derfor tiltræde, både at man laver maksimumsgrænser for tilskuddene, og at man gennemfører besparelser for staten og for så vidt også ved at beskære overdrevet på refusionsområdet påvirker kommunerne til at foretage mere økonomiske dispositioner. Man kan vel også derved indirekte medvirke til en mindre grad af institutions-anbringelse og måske opmuntre kommunerne til at investere noget mere i det opsøgende og forebyggende arbejde, så folk kan blive lidt længere i deres hjem.

Fru Ebba Strange nævnte, at der er stor forskel på behovet f. eks. på Nørrebro og i Hellerup, og det er så rigtigt, som det er sagt, men så kan svaret da ikke være, at fordi behovet er stort på Nørrebro, skal man også i Hellerup yde meget store refusioner. Svaret må så være, at så må vi satse på at hjælpe de steder, hvor behovet virkelig foreligger, og hvem kan bedre end kommunen skønne over dette?

Kan man så langs ad vejen — men det tager nok desværre sin tid — gennemføre en opgave- og byrdefordelingsreform, hvorved man gennem bloktilskud virkelig hjælper de økonomisk svagt funderede kommuner, kan man derigennem også hjælpe dér, hvor de sociale behov findes.

Selv om disse forslag stadig væk bygger på refusionsprincippet, kan det dog fortolkes som et beskedent skridt i retning af et sådant system, i retning af en opgave- og byrdefordelingsreform og i retning af en overgang til bloktilskudssystemet. Hvis dette er en rigtig fortolkning — og det håber jeg det er — er det også en af grundene til, at retsforbundet kan anbefale disse forslag. Vi ser dem som et forsøg på en bortskæring af visse overflødigheder på området. Vi ser dem ikke som sociale forringelser. Kan det udførligt over for udvalget dokumenteres, at der er tale om sociale forringelser, er vi villige til at afhjælpe eventuelle mangler eller behov, der måtte vise sig, men vi kan ikke se, at dette her er andet end særdeles fornuftige dispositioner.

Socialministeren (Jacob Sørensen):

Jeg vil gerne sige tak til de ordførere, der har givet tilslutning til lovforslagene. Det er de fleste, der har gjort det, og det er jeg da glad ved, selv om jeg nok har mærket en vis bekymring hos de fleste for, at forslagene skulle få uheldige bivirkninger. Jeg skal være den første til at indrømme, at forslagene ikke løser alle problemer på dette område på tilfredsstillende vis, men de skal ses som et forsøg på at bane vejen for visse ændringer.

Når fru Eva Gredal spørger, om meningen bag det fra regeringens side er, at vi vil sigte mod en mere central styring for at skaffe et ensartet serviceniveau, så kan jeg for så vidt sige både ja og nej til det spørgsmål. Man håber på herigennem at påvirke kommunerne, som har ansvaret for den daglige drift, i en bestemt retning økonomisk, det kender vi fra tidligere. Det vil sige, at mit svar må være, at det er meningen, at man vil prøve på at øve en vis styring gennem et vist økonomisk incitament til kommunerne, så de kan tilrettelægge deres handlinger derudfra i det omfang, de selv finder det er rigtigt og hensigtsmæssigt.

Det er jo meningen, at dette foruden at

[Socialministeren.]

give statskassen en besparelse allerede fra starten skal være et incitament til kommunerne til at overveje udgifterne i de institutioner, hvor de er højest. Det betyder ikke, at man ikke stadig væk kan forbedre niveauet i den helt overvejende del af institutionerne, som ikke bliver ramt af forslagene her, og det skulle så føre med sig, at vi i løbet af en kortere eller længere periode får et mere jævnt og mere ensartet serviceniveau i de to grupper af institutioner. Kunne man ikke være enig om, når vi på dette område som på så mange andre områder i fremtiden vil blive stillet over for kravene om, at der er en vis grænse for totalydelsen til disse områder, så tilrettelægge tingene således, at de midler, der er til rådighed, bliver anvendt så hensigtsmæssigt og så ligeligt, som det nu engang er muligt, uden at vi belemres med en administration, som er helt uoverkommelig?

Må jeg sige til fru Eva Gredal i øvrigt, at der er ikke tale om, at vi regner med, at der kan ske ændringer i de normeringer, der er aftalt med hensyn til pædagogisk personale. De besparelser, der måtte komme, må komme på andre områder. Det er jo således, at de nævnte aftaler kun dækker ca. halvdelen af det personale, der er f. eks. i daginstitutionerne.

Der er fra flere sider nævnt spørgsmålet om forældrebetaling i daginstitutioner, og man ønskede gerne en debat om en ændring her; også fru Eva Gredal var inde på dette spørgsmål. Hr. Simonsen nævnte, at det havde været rigtigere, om vi havde ladet forældrene tage deres andel af det, der eventuelt blev af merbetaling, når staten trak sig en lille smule tilbage.

Det er min opfattelse, at vi med forældrebetalingen sådan nogenlunde har været ved at nærme os den kritiske grænse. Vi må jo sørge for at tilrettelægge tingene således, at uanset om vi kan lide det eller ej, så bliver disse institutioner i hvert fald udnyttet. Vi har jo investeret penge i dem, og så må vi også tilrettelægge tingene således, at vi ikke tømmer dem på grund af et betalingssystem, som forældrene ikke er i stand til at acceptere.

Om vi får anledning til at drøfte spørgsmålet om forældrebetalingen, kan jeg ikke sige på nuværende tidspunkt. Jeg har en under-

søgelse i gang om, hvordan det fungerer i øjeblikket, og hvad vi i ministeriet skal foretage os i den nærmeste fremtid på dette område.

Med hensyn til spørgsmålet om kommunernes stilling til lovforslagene, så har de udtrykt betænkelighed ved, at vi sætter det i gang, så hurtigt som vi gør. Fra Kommunernes Landsforening peger man på, at vi sætter det i gang i et budgetår, der var fastlagt, og det må så betyde, at de går ud fra, at de ikke er i stand til at kunne skaffe de besparelser, som vi forudser fra statens side, for det var jo i og for sig tanken, at man skulle spare og ikke bare flytte udgiften fra staten til kommunerne. Hvis det lykkes at gennemføre besparelser, som vi ønsker det fra regeringens side, bliver der ingen merudgift for kommunen af den grund.

Fra København peger man på, at den aftale, man har med pædagogerne i daginstitutionerne om status quo indtil 1. september, eller er det 1. december, kan afstedkomme, at det bliver vanskeligt at opnå de besparelser, som er ønskelige i finansåret 1974-75. Jeg kan dertil sige, at vi af den grund bl. a. har reduceret det skitserede sparebeløb fra 37 mill. kr. til 22 mill. kr., og at maksimumsgrænserne er indrettet herefter.

Jeg har svaret på de udtalelser om overflytning, som fru Birgit Fjelde fremkom med. Det er jo ikke meningen, at udgifterne bare skal flyttes fra staten til kommunerne, det er meningen, at der skal spares.

Fru Ebba Strange nævner, at vi allerede kunne klare det med den lovgivning, vi har i øjeblikket, derved at man undlod at godkende budgetter, som man syntes var for høje. Dette er dog ikke tilstrækkeligt, fordi statens andel opgøres efter regnskabet og ikke efter budgettet. Hvis der er for stor forskel, giver det naturligvis anledning til kritik, men det er regnskabstallene, der betales efter.

Fru Hanne Reintoft nævnte som sædvanlig, at de forslag, vi normalt arbejder med, ikke tilgodeser de svagt stillede i samfundet så godt som ønskeligt. Jeg kan sige, at det havde været rart, om vi havde haft et idealsamfund og en økonomisk situation, så vi kunne imødekomme fru Hanne Reintofts ønsker. Det er vi sikkert mange der gerne ville være med til, men vi må jo bøje os for

[Socialministeren.]

de hårde kendsgerninger, at de midler, der bruges, skal samles ind, før vi kan bruge dem, og vi lever jo i en tid, hvor jeg tror hovedparten af befolkningen mener, at skatetrykket er tilstrækkelig højt.

Som svar på det direkte spørgsmål om, hvor det er, der skal spares ifølge forslagene, kan jeg kun henvise til bemærkningerne om, at der skal spares både på lønudgifterne og på de øvrige driftsudgifter, og det er så op til dem, der har ansvaret for driften, at finde ud af, hvor man kan foretage disse besparelser.

Den omstændighed, at man gennem ordninger prøver at udjævne forholdene, således at serviceniveauet bliver ensartet, betyder ikke, at det fortrinsvis skal gå ud over den svage del af befolkningen, tværtimod.

Hr. Ib Christensen nævner, at dette måske kunne være et skridt i den rigtige retning, altså i retning af bloktilskudssystemet. Jeg kan vel sige dertil, at der er ikke ret meget, der peger i den retning, men føje til, at når vi overhovedet interesserer os for dette, er det bl. a., fordi vi ikke ser os i stand til med hurtig virkning at ændre refusions-systemet i den sociale sektor, således at det bliver 100 pct. bloktilskud, men vi regner med at skulle køre videre i nogle år i alle tilfælde med procenttilskud for en dels vedkommende. I det omfang, det bliver muligt at ændre vilkårene fra procenttilskud til bloktilskud, gør vi imidlertid disse bestemmelser her overflødige.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om boligsikring.

(Lovforslaget (nr. 137) findes i tillæg A. sp. 2497, fremsættelsen i tidenden sp. 3632).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Svend Jakobsen (S):

Jeg havde i 1973 fornøjelsen at fremsætte et lovforslag om ændring af loven om boligsikring. Jeg kan i det lovforslag, vi i dag har til behandling, nikke genkendende til skelettet, men jeg må beklage, at der er pillet en del af kødet af det forslag, som vi fremsatte sidste år.

Jeg vil godt starte med at notere, at der også er sket en enkelt forbedring af forslaget, og den vil jeg gerne anerkende. Det er ændringen, der går ud på i stedet for at sætte 20 pct. af husstandsindkomsten som grænsebeløb at sige 15 pct. af den første del af indkomsten og 25 pct. af resten. Det er principielt en forbedring, men jeg vil godt tilføje, at vi under udvalgsarbejdet gerne vil have vurderet konsekvenserne af, at grænsen ændres til 15 pct. af de første 30.000 kr. i husstandsindkomst og 25 pct. af resten. Jeg tror, det i den forbindelse bliver nødvendigt for os at se på den indkomstudvikling, der har fundet sted, og som forventes at finde sted fra 1972 til 1975, hvis indkomstgrundlag jo bliver lagt til grund for dette forslags boligsikringsydelse.

Forslaget er baseret på samme økonomiske ramme, som den nuværende boligsikring er bragt ned på, og når den er bragt ned på de relativt lave beløb, som tilfældet er, er det jo i kraft af den udhuling, som inflationen har forårsaget. Jeg troede egentlig, vi alle erkendte, at der med den stærke inflation, vi har været igennem, var behov for en ajourføring af boligsikringssatserne, men jeg forstår, at det ikke gælder regeringen.

Det forslag, som vi fremsatte i efteråret, betød en udvidelse af boligsikringsudgifterne med 150 mill. kr., og jeg tør nok sige, at det sidste halve års udvikling ikke har begrænset, men i stedet for forstærket behovet for en ajourføring.

Samtidig med, at regeringen tager udgangspunkt i den af inflationen forringede boligsikring, har man ikke foreslået, at ord-